

Sr. conselleiro de Política Social
Edificio Administrativo San Caetano
15781 – SANTIAGO DE COMPOSTELA

Expediente: G.6.Q/21585/17

Santiago de Compostela, 27 de xuño de 2017

Sr. conselleiro:

Esta institución inicia actuación de oficio, en aplicación do art. 16 da Lei 6/1984, de 5 de xuño, do Valedor do Pobo, debido á noticia aparecida nun medio de comunicación na que se sinala que un arousán en risco de exclusión social tarda 3 meses en cobrar a risga.

A noticia sinala que ese é o prazo medio e que os técnicos en servizos sociais consideran moito. Fai apenas un ano a situación era moito peor, posto que a espera era de 5 e 6 meses (nesta institución comprobamos que en ocasións de mais tempo).

Os técnicos expresan que algunhas condicións son moi estritas, como a imposibilidade de cobro de pensión, inda que sexa por debaixo da risga; ou convivir cos pais; para os inmigrantes indocumentados.

Esta queixa atopa cobertura constitucional derivada do artigo 41 da Constitución. En consecuencia, requirimos dese órgano que no prazo de 15 días, de acordo co previsto no artigo 22.1 da Lei do Valedor do Pobo, nos facilite información sobre o problema que motivou a queixa, en particular sobre a comprobación das circunstancias enunciadas nela; sobre os tempos de espera para o cobro efectivo da risga; sobre as medidas de emerxencia (municipais e autonómicas) que aplícanse para os tempos de espera, e sobre a súa espera; sobre a situación dos que cobran pensións ou soldos mínimos (por debaixo da risga), os que conviven cos pais e os inmigrantes indocumentados; sobre as medidas adoptadas ou previstas; e sobre as demais circunstancias relevantes.

Agradézolle a remisión do preceptivo informe e saúdoo atentamente.

Milagros Mª Otero Parga
Valedora do Pobo

Expediente: G.6.Q/21585/17

DILIXENCIA DE ARQUIVO CON VALORACIÓN

Esta institución iniciou actuación de oficio, en aplicación do art. 16 da Lei 6/1984, de 5 de xuño, do Valedor do Pobo, debido á noticia aparecida nun medio de comunicación na que se sinala que un arousán en risco de exclusión social tarda 3 meses en cobrar a risga.

A noticia sinalaba que ese é o prazo medio e que os técnicos en servizos sociais consideran moito. Fai apenas un ano a situación era moito peor, posto que a espera era de 5 e 6 meses (nesta institución comprobamos que en ocasións de mais tempo).

Os técnicos expresan que algunhas condicións son moi estritas, como a imposibilidade de cobro de pensión, inda que sexa por debaixo da risga; ou convivir cos pais; para os inmigrantes indocumentados.

Requirimos información sobre a comprobación das circunstancias mencionadas. A consellería xa remitiu o seu informe. Sinala o seguinte:

No relativo aos tempos de espera sinala que o prazo para resolver sobre as risgas é de 2 meses cando chega a Xunta e previamente dun mes para os trámites municipais. Por iso entende que “o prazo de 3 meses non excedería o legalmente establecido”.

O tempo medio no ano pasado (2016) foi de 67,49 días, practicamente o prazo que ten a Xunta; reduciuse considerablemente, posto que o ano anterior foi de 118,96 días.

Os tempos de espera non so dependen do trámite do expediente pola Xunta, senón dos previos que deben levar a cabo os concellos. Para aliviar os atrasos municipais a consellería sinala que aumentou o financiamento para o persoal técnico dos servizos municipais co Plan Concertado e da Axenda Social Única, o que permitiu a contratación de 63 novos profesionais, 4 deles en Sanxenxo, O Grove e Vilagarcía de Arousa (2).

En canto a compatibilidade sinala que a prestación é legalmente incompatible coas PNCs e calquera prestación ou pensión con contía igual ou superior ás pensións (368,90 €).

Respecto da unidade de convivencia a lei obriga a computar todos os ingresos da unidade. So exceptúase para persoas con cargas familiares non compartidas que se ve na necesidade de acollerse noutro fogar independente.

En canto aos inmigrantes indocumentados a normativa require a residencia legal no momento da presentación da solicitude, salvo no caso de vítimas de trata, mulleres vítimas

de violencia de xénero con autorización de residencia ou traballo, refuxiados o asilados en trámite ou autorizados a permanecer por razón humanitaria ou interese social.

En relación co anterior por parte desta institución é de sinalar o seguinte:

A redución do prazos de resolución das risgas foi comprobada e posta de relevo nos informes ao Parlamento de Galicia. Nos anteriores exercicios resaltamos que moitas das queixas confirmaban importantes atrasos nos procedementos de risga, que pola súa natureza (para gastos en necesidades básicas) debían coñecerse de forma rápida, posto que se non é así perden o seu sentido.

No exercicio mais recente constamos que a maior parte das queixas relacionadas con risgas xa non eran polos considerable retrasos que ante apreciabamos, con consecuencias moi prexudiciais, senón por outros motivos (complementos, suspensións ...).

Porén, despois da aprobación da consellería debe procederse ao pago. Nel apreciase que a consellería so aproba a fiscalización e fai o correspondente pagos en determinadas datas, o que nalgúns casos leva a que poda demorarse ata case un mes máis (engadido ao tempo de espera anterior).

Os retrasos por enriba dos prazos se producen en gran medida nos concellos, fundamentalmente polas esperas para primeiras ou sucesivas citas nos servizos sociais. Moitos destes retrasos non constan ou non poden ser medidos debido á falta de rexistro de solicitude antes da entrevista. Por esa razón o reforzo dos servizos sociais se atopa na liña de reducir as esperas destas prestacións.

En calquera caso, sexa a espera mais ou menos larga, en moitas ocasións se pon de relevo que dende a solicitude a prestación resulta apremiante para cubrir gastos de primeira necesidade. Esa é a razón pola que preguntamos polas medidas de emerxencia (municipais e autonómicas) que aplícanse para os tempos de espera. A consellería non responde a esta cuestión. Apreciamos que rara vez se conceden mentres se espera pola risga, a pesar de que a necesidade é clara. Na maior parte das ocasións o problema se deriva a organizacións de axuda social.

No relativo á compatibilidade das risgas con soldos ou pensións mínimas, a consellería so refírese ás pensións non contributivas (PNCs). Hai tempo recomendamos á consellería (Q/63690/16) que se revise o criterio polo que denega a risga nos casos nos que o solicitante ten un traballo remunerado moi limitadamente, polo que non pode entenderse que descarte a situación ou o risco de exclusión social. A lei permite aplicar o criterio sinalado (art. 3.3 da Lei 10/2013; "... poderán valorarse como persoas en situación de risco de exclusión, e, en consecuencia, incorporarse ao resto de medidas positivas de apoio, aquelas persoas nas que concorran factores de exclusión social sinalados no apartado primeiro de este artigo aínda realicen actividades laborais de baixa remuneración que pola súa natureza

descontinua ou parcial non garantan unha inserción social e laboral”). Tampouco existe impedimento no regulado especificamente para a risga, posto que os ingresos (calquera outro ingreso) descontaríanse da prestación (art. 6.4).

Como resposta á nosa recomendación a consellería indicou que o seu anteproxecto de decreto de desenvolvemento da lei 10/2013 contempla equiparar as persoas inscritas como demandantes de mellora de emprego coa situación de desemprego, polo que se melloraría este aspecto na liña recomendada insistentemente por esta institución.

A mellora está á espera da aprobación do novo decreto, respecto do que en diferentes ocasións reclamamos a súa definitiva aprobación. A resposta á queixa Q/63690/16 indica que o previsible é que se dea este ano. Insistimos en que é necesario que o regulamento se aprobe o mais axiña posible dentro do prazo indicado debido as circunstancias expresadas tanto en relación co caso concreto da queixa Q/63690/16 como en relación co cumprimento dos mandatos legais con outras finalidades (complementos ...), que se atopan afectados por un amplo retraso.

Este mesmo razoamento podería extrapolarse ás PNCs cando a súa contía fora inferior ao cobro previsto por risga, aínda que neste caso esta posibilidade parece precisar a modificación da lei.

Respecto das unidades de convivencia, sen prexuízo das condicións da actual normativa, reclamamos á consellería que revisara o adecuado dalgunhas interpretacións limitativas sobre a cuestión, en especial a residencia en habitacións por razóns de necesidade de persoas soas.

Polo que se refire á persoas inmigrantes sen documentos a normativa é a que cita o informe, aínda que as excepcións para atendelos resultan amplas (as que cita o informe).

Polo anterior procede o arquivo da presente queixa de oficio, sen prexuízo de facer o seguimento correspondente a materias obxecto da mesma que tamén se tratan noutras, como a Q/63690/16, e de incluír as conclusións desta queixa de oficio no próximo informe anual que se dirixa ao Parlamento de Galicia.

E para que conste, o asino en Santiago de Compostela, a 19 de setembro de 2017.

Milagros Mª Otero Parga
Valedora do Pobo